

מקפי השמות האזרחיים (נחוי כ"ו/ו)

שמות פעולה

א. על דרך הפעולה

הפעולה	מקדמות	הפעולה
שם פעולה בבניין קל	ידיעה, ישיבה, יניקה	קטילה
שם פעולה בבניין נפעל	הנלדות, הנצרות (בכתיב מלא: היוולדות, היווצרות)	הקטלות
שם פעולה בבניין פיעל	ישוב, יסוד, ידוע (בכתיב מלא: יישוב, ייסוד, יידוע)	קטול
שם פעולה בבניין התפעל	התישבות, התיספות, התישלות, התיחסות (בכתיב מלא: התיישבות, התיספות, התישלות...)	התקטלות

ב. על דרך האזרה

הפעולה	מקדמות	הפעולה
שם פעולה בבניין קל	ידעה, יצה, ידה, שנה (בכתיב מלא: דעה, עצה, לידה, שינה)	קטלה
שם פעולה בבניין הפעיל	הורדה, הופעה, הושבה, הוכחה / הנקה, הטבה	הקטלה

צורות בינוני

הפעולה	מקדמות	הפעולה
בעל תפקיד / בעל מקצוע	מוביל, מושיע, מודיע, מורה [י-ר-י/ה]	מקטיל (בינוני של הפעיל)
משמעויות שונות	מוסף, מולד, מוצר*, מוצק*	מקטל (בינוני של הופעל)

שמות המתחילים במ"ם מוספית

הפעולה	מקדמות	הפעולה
מקומות	מושב, מוסד, מורד	מקטל
	מועצה, מושבה	מקטלה
	מישור	מקטול
	מוקד ⁽¹⁾	מקטל
כלים ומכשירים	מיתר, מיתר ⁽²⁾ / מוקש	מקטל / מקטל
שמות עצם מופשטים	מידע, מיזם*, מיצג*; על דרך החסרים: מדע, מסד	מקטל
	מועד	מקטל
	מולדת, מורשת	מקטלת
משמעויות שונות	מופע, מולד	מקטל
	מודעה	מקטלה

* מילים מן השורשים י-צ-ר, י-ז-מ, י-צ-ק, י-צ-ג נוטות בדרך כלל על דרך גזרת חפ"ץ (יצר / תזם / תצקי / הצגתי).

⁽¹⁾ על משמעויות נוספות למילה מוקד – קרא בעמוד השני. ⁽²⁾ דיבל

שמות המתחילים בתי"ו מוספית

המסמאות	דולמאות	המסמאות
שמות עצם מופשטים	תועלת, תוספת, תוחלת ⁽¹⁾	תקטלת
	תורשה, תודעה, תובלה	תקטלה
	תוכחה ⁽²⁾	תקטלה
כלים ומכשירים	תושבת ⁽³⁾	תקטלת
משמעויות שונות	תושב, תוסף, תוצר	תקטל
	תינוק	תקטול

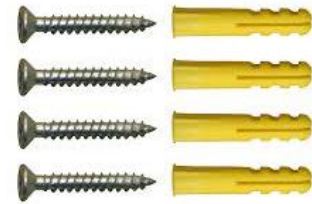
⁽¹⁾ ציפיה, תקווה, סיכוי. גם כחלק מצירוף: תוחלת חיים, חסרתוחלת.
⁽²⁾ נזיפה, גערה, הטפת מוסר.
⁽³⁾ בסיס שעליו מורכב חלק של מכשיר כלשהו, למשל: תושבת האסלה.

משקל נוסף:

קטלה – שמות עצם מופשטים

למשל: יקרה, ימרה, יהרה

(בכתיב מלא: יוקרה, יומרה, יוהרה)

מיתדים וברגים

למילה מוקד [י-ק-ד] משמעויות שונות:

1. **מדורה, אש בוערת.** בעבר נהגו "להעלות על המוקד" נשים שהואשמו כי הן מכשפות.
2. **מרכז, עיקר, יסוד.** למשל, במוקד הדיון בוועדת החינוך של הכנסת עמד נושא מעונות היום לאימהות עובדות.
3. **מקום ריכוז, נקודת התרכזות.** למשל, מוקדי פשע.
4. **המקום שאליו מתקשרים אזרחים או מנויים** בארגונים שונים **כדי לקבל מענה טלפוני מידי לפניותיהם**, למשל: מוקד מגן דוד אדום, מוקד המשטרה, מוקד העירייה וכדומה.
5. (בצילום ובאופטיקה): **נקודת התרכזותן של קרני אור** לאחר מעבר דרך עדשה או החזרה ממראה קעורה.

עריכת תנייני המסמאות בעזרת תנייני

שורש תנייני הוא שורש שני חדש הנוצר משם עצם בשורש ראשוני נתון על ידי הוספת אחת מהמוספיות שלו.

דולמאות לפעלים ולמסמות מן העריכת תנייני	עריכת תנייני (עריכת תנייני חדש)	שם מן העריכת המסמאות	עריכת המסמאות בעזרת תנייני
לְמַקֵּד, מְקַד, מְקוֹד	← מ-ק-ד	← מוקד	← י-ק-ד (שמש יוקדת, מוקד)
לְמַקֵּשׁ, מְקַשׁ, מְקוֹשׁ	← מ-ק-שׁ	← מוקש	← י-ק-שׁ (יוקש ⁽⁴⁾ , מוקש)
מְסַד, מְמַסֵּד, הַתְּמַסֵּד	← מ-ס-ד	← מוסד	← י-ס-ד (יסד, נוסד, מוסד)
לְמַצֵּק, מְצַק, מְצוֹק	← מ-צ-ק	← מוצק	← י-צ-ק (מוצק)

⁽⁴⁾ צייד, מי שטומן מלכודת לציד.